

Előfizetési feltételek

helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve:
 Egész évre 6 ft — kr.
 Fél évre 3 ft — kr.
 Negyedévre 1 ft 50 kr.

Hirdetések díja:

centiméterenként 3 kr. Kereskedők és gyárosok külön árképzés nényben részesülnek.

Bélyegdíj 30 krajczár.

Nyílt tér sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztőség

és kiadóhivatal:

Nagyenyedi
 Könyvnyomda és Papír-
 árugyár részvénytársaság
 Főter 38. szám alatt,

hova úgy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adnak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Közgazdasági feltételek.

I.

(L. I.) A kiegyezés válságai sok aggodalom mellett sok hasznos elmélkedésre is alkalmat szolgáltatottak. Alaposan kezdtünk foglalkozni közgazdasági kérdésekkel; válogatni kezdtünk a fundamentum-kövekben, melyekre hazánk gazdasági jövője minél biztosabban építhető lesz. Ez az igénytelen elmefuttatás is hozzá akar járulni, hogy teves nézeteket megváltoztasson, új és sürgetően szükséges meggyőződés keltését elősegítse.

Szép darab földet juttatott nemzetünknek a gondviselés. Bővelkedünk mindabban, ami jót a méréseket klíma csak megteremhet. Földünk melységei tele vannak kincsekkel; itt sóval, ott szénvel, amott arannyal és ezüsttel. És mégis a mi népünk nagy része szegénységben küzdöklik-vergődik. Kézi munkájával alig bír annyit keresni, hogy letelepítse. Átlagos műveltsége még meglehetősen alacsony fokon áll; s ez szinte szerencsének mondható, mert a műveltség primitívebb igényeit sem tudná kielégíteni. Nagyobb szabású s politikailag szükséges reformokat megvalósítani, állami életünknek oly tekintélyes fáját nevelni, melyet minden szellem ne tudjon gyökereiben háborgatni, azért nem tudunk, mert nem vagyunk hozzá elég vagyonosok. Azt hinné az ember, hogy ezen gazdag föld birtokában nincs szükségünk senkire, s akkor lehetünk gazdaságilag függetlenek, amikor nekünk tetszik. S mit kell tapasztalunk?

Ha tavasszal a vetések állása jó gabuatermést ígér, ha szőlőhegyeinket fürtökkel gazdagon rakott vesszők koszorúzzák: tele vagyunk önérettel, jó reménységgel és büszkeséggel. És egy jégverés a másik végletbe: a kétségbeesésbe kerget bennünket. Valóban a mi gazdasági életünk egyenesen játékszere az időjárás szeszélyeinek. A kenyérkeresetnek ma is csak azt a mólját ismerjük igazán, amelyet őseink végeztek vagy végeztek ezer ezerszedeig: turjuk a földet. Szántunk, vetünk és aratunk: ez a mi egész tudományunk. Igaz, hogy jó kenyéret ad, közelben van; s eddig is csak megéltünk belőle; de ezer baj jár körülötte. A mag könnyen elrothad, a csirát megeszi a féreg, a szarabá szökkenet kalászt megrontja a tozsda, érés közben elveri a jég, a renden fekvőt sárba temeti az eső. Istennem! ha láttátok volna, mit csinált a jég hazánk legtermékenyebb vidékén a gyönyörű vetéssel pár percz alatt. Még a szalmája sem maradt meg az egész évi

fáradtság fejében. Rabszolgái vagyunk minden véletlennek, féregnek, fellegnek, fergetegnek; szél, verőfény, záporosó intézi sorsunkat. Aggódnva nézegetjük az eget tavasztól őszig, reggeltől napestig; s ha nem akkor hull az eső, ha nem akkor süt a nap, mikor a mi földünk kívánja: hiába lett minden aggodalmunk és fáradozásunk. S ez a véletlentől való függés idegessé, babonássá, fanatikussá tesz bennünket. „Amit az Isten ad”, ez a magyar gazda jelszava. Ez a függés lehangolja az önértéket, szárnyát szegi a gondolkodásnak, tervezésnek, haladásnak. A gazda olyanná lesz, mint a bányász; ha gazdag erre talál, bőven költ, mert ajánlatokba kapta a természetét; ha megszakad az ér, koplal. Vagyont keves gyűjt a jövedelméből. S a föld jövedelmét mestersegesen fokozni nem igen lehet a művelés rendes munkája mellett. A föld nem engedi magát zsaroltatni. Pedig sok-sok pénz kelne el nálunk kulturára is, politikára is; de leginkább együttesen a kettőre: kulturpolitikára.

A magyar ember még ma is csak a földművelést tartja hozzá illő munkának; csak a földet s a földműveletet becsüli meg igazán. Nálunk a kenyértermelő követeli magának az államfentartó erő jogait és önértéket; a kenyérfogyasztó alig hogy tekintetet érdemel. De hát mi történik akkor, ha esztendőközön keresztül nincs kedvező aratás? Hisz a magyar közmondás is azt tartja, hogy csak minden hetedik az igazán jó esztendő. Vajjon mit csinálunk, ha nincs termés anynyi sem, amennyivel egy évig beérhetjük? Hat bizony hivatalosan konstataljuk az inseget; állam és társadalom siet, ha van mivel, az éhezők segítségére. Egy időre divattá lesz a jötekonycélú eladás és az alamizsna; s azután eleget tettünk a humanus kötelességnek. Csak arra nem gondolunk, hogy miképpen lehetne az inseget, még rossz termés idején is, előre megakadályozni; miképpen lehetne a munkás-ember részére olyan kenyérről gondoskodni, amelyet minden körülmények közt megszerezhet, a melyért nem kell beállni ép kézlábbal is kéregetőnek. És ha esetleg több jó termés következik egymásután? Kenyerünk ugyan van, e miatt aggodni nem kell; de fölösleges gabnakészletünkben pénz nem csinálhatunk. Az árak leszálnak; a külföld vámsorompokkal védi magát a mi fölöslegünk kivételétől; s a gazda éppen úgy tele van panaszszal, mint gyenge termés idején.

Ezeket a bajokat csak az ipar általános emelkedése segíthet. Iparcikkeinkéért adnak nekünk cserébe ke-

nyeret, ha nekünk nem terem. Ha pedig bőven teremnek a mi földjeink is, ez a bőség biztos fogyasztóra fog találni a mi népünkben is, melyet megszorított és jobb módúvá tesz a virágzó forgalom s az a temérdek pénz, mely eddig külföldre vándorolt. Valódi uraságot, sőt szabadságot is csak akkor fogunk igazán élvezni, ha nem leszünk kiszolgáltatva sem a külföld kényeinek, sem az időjárás szeszélyeinek; ha felszabadulhatunk a bőség és inség kiszámíthatatlan sorsjátékának mindenféle esetelei alól; ha nem leszünk odavetve ez egyetlen jövedelem-forrásunk által a gabna-spekulánsok veszélyes és zsarnoki üzérédekésének játék-lapta gyanánt. Ott terem az igazi szabadság, hol az acél nem csupán barázdát tud hasítani, hanem az ipari szükséglet száz meg száz fajtáját megkésztíti tútől és iróltól kezdve a géporiasokig. Ott van igazi érzék a közgazdaság iránt, ahol a termelő megbecsüli a fogyasztót, s ahol belátja mindenki, hogy egyiknek szüksége van a másikra. Ez a belátás és az általa megteremtett összhang legyőzhetetlen erő tud adni az államnak. Csak nem ettől az erőtel felnek azok az osztrák államférfiak, kik mindenféle argumentumot felhoznak a magyar állam gazdasági önállósága ellen?

Valóban jövedelmeinket az agrikulatúrával magasabbra nem fokozhatjuk. De önkényt kínálkozik az a kihasználatlan tér, amelyen Ausztria több mint hatszor annyi jövedelmet produkál évente (540 milliót szemben a mi 83 millióunkkal). Az ipar fejlődésének legszükségesebb előfeltétele az a meggyőződés, hogy az ránk nézve, ha erősödni akarunk, életkérdés. A legkülönbözőbb nyers termények bőven állanak rendelkezésünkre, melyeket ma kivisznek tőlünk olcsón és mi eddig tizszeres árért veszünk vissza feldolgozott állapotban. Igenis közgazdaságban, sőt kulturában is csak ugy emelkedhetünk, ha ipari szükségleteinket itthon fedezzük.

126—898. G. E. Alsófehér vármegyei gazdasági egyesület elnökétől.

A magán gazdaságokban köztudomásilag igen elterjedt mervben külföldi gyártmányok, főleg Sack- és egyébfele ekék használatnak, minek oka valószínűleg abban rejlik, hogy az érdekelt gazdaközönségnek nincs tudomása arról, miszerint a legjobb szerkezetű ekék és ekerészek a magyar korona országainak területén teljesen megfelelő kivitelben és minőségben színén előállítatnak.

Tekintettel azon nehézségekre, melyekkel az uttörő

TÁRCZA.

Uti tározák.

— A Közérdek eredeti tárczája. —

I.

A Balaton partján.

A vaskocsi zörög, a hajó zakatol; szállítja az embereket pihenésre, üdülésre. Az élet küzdelmei kifárasztják az idegeket. Az akarat nagy, a képzelet és vágyak szárnyain rohan megvalósítani az álmokat, lehetővé tenni a lehetetlent. Sikert akarunk kicsikarni a szerencsétől, elismerést az emberektől, meghódolást követelünk a természettől. Az akarat nagy, de az erő gyenge; s az erő nem bírja meg az akaratot. Azért szabadulnak a városokból, az izgatott munkásság köréből, hogy pihenésnek és megújítsák a szegény, megviselt erőket az akarat szolgáltatára. A nagy víz néma méltóságban terjed el előttük; meg is adja a nyugalmat annak, aki megérti ezt a némaságot.

Este száll a tóra és környékére; kocsiak dübörgése és hajó zakatolása lassankint elhangzik. Csak a messzi távolból jön idáig még a futty emlékeztetőnek. A tó vize sima és mozdulatlan. Most nem zajong, nem tajtékzik; nem szántja, nem barázdálja, nem sebzi most a zivatar. A fehér-csipkés tündérek békén pihennek; nincs vakmerő, aki nyugalmaukat háborítsa, akire aztán boszus és veszedelmes haraggal rohanjanak. Csodálatos erő és szívósság van ebben a mozdulatlanság-

ban. Ha megszakítom a sima és egyenletes felületet, ha beléhajtok egy követ: egy-két pillanat múlva már megint sima és jeltelen, minden titkot és életet, kicsit és nagyot eltemet ez az óriási, ez a misztikus temető. Olyan, mint a boldog ember lelkülete; a derült ég minden csillagával mosolyog ki belőle. A hold szelid fénye aranyozza bé a zöld keretben mosolygó képet, melylyel nem lehet bételni, melyet nem lehet elfeledni.

A parton ülök, egész lelkemmel belémerülve a bú-bajos tó hangulatába. A nagy víz géniusza áldólag terjeszti fölém kezeit; jótékony kézvonása elsimit minden ránczot az arczról, minden terhet a lélekről s derűs nyugalmat áraszt bennem és körültem. Nem háborít a vágy és szenvedély, nem zaklat a remény s emlékezet. Mintha elszakadt volna bennem minden fonál, mely érdeklődéssel kötött az élet igényeihez és dolgaihoz. A munkásság izgató ösztöne lecsillapodik. Nem érdekel a dicsőség, ez a szemünket kápráztató, lépteinket ingoványba csalogató lidércz-fény, mely előre hajszol bennünket unos-utalan; élült a vágy, mely az emberek emlékezetében szüntelen örök életet keresgél. Nem érdekel az emberek vélekedése, amely rendszeren olyan levélre van írva, mint amilyenre Szibilla irogatta jövendöléseit: nyílik az ajtó, bejön a szellő, összekavarja a könnyű leveleket; s aki a jövendőt kérdi, nem kapja meg a neki szánt feleletet. Nem hív a hívság, nem bánt a bántalom, nem csalogat a haszon és kényelem, nem busít vagy boszant a hálátlanság, nem emészt a töprengés. Nem zaklat a szerkesztő; nem érdekel most

még a politika sem. Nem bánt, nem izgat, nem érdekel semmi. Ez a korlátlan szabadság; ez a valódi epikureizmus: nem tenni semmit, nem akarni semmit, függetlennek lenni mindentől, ami indulatot kelt; mindentől, ami mozgással jár; mindentől, ami az élethez tartozik, még magától az élettől is. Olyan jó ez a semmi; olyan hűvös, vigasztaló és megnyugtató. Olyan jól esik beléd merülni, te minden létnek, minden mulandóságnak nagyszerű temetője, boldog feledékenységre!

Nem komorság ez, még csak nem is szomorúság. Órákig, napokig, örökké itt a vizparton ülni mozdulatlanul; soha meg nem válni ettől a mosolygó némaságtól, hanem összeolvadni vele elválhatatlanul; nem érezni testi fájdalmat, nem zaklatatni az indulatoktól és emberektől, nem szenvedni a bánattól és töprengéstől, nem aggodni a jövőért, nem emésztődni a lelkesedéstől és gyönyörűségtől, épen úgy, mint most: ez az érzéstelen állapot maga a boldogság.

Az esti szellőtől gyengén megborong a víz felülete. Egyedül vagyok a parton, messze vidékig nem látok semmi elevenséget. Csak a víz él, csak a vízben él a mindenható, a kibeszélhetetlen természet ereje. Amint mozdulatlan ülök, az apró hullám minden loccsanása finom főveny-réteget hoz fel a tó medréből. Az örök mozdulatlanságnak áhitása fog el; nem is annyira vágy ez, mint inkább jól eső apathia, mely hatalmába kerít testemet-lelkemet. Az érzéketlenség álomba ringat ez az elaudalódás. A hullám egyre hordja a finom réteget lábaimra; s a főveny mind inkább eltakar, lassan, de ellenállhatatlanul.

L. I.

hazai iparnak a megerősödött külföldi iparral folytatott versenyben e téren is küzdenie kell, kívánatos volna, hogy a gazdaközönység e részben felmerülő szükségleteit a hazai gyárosoktól szerezzék be.

Szükségesnek véltem ennélfogva a vármegyei gazdaközönségének és a gazdasági egyesület tagjainak figyelmét e körülményre felhívni, tájékoztatás céljából pedig külön is kiemelni, hogy a budapesti gépgyárosok klubjának közlése szerint úgy a Sack-féle szerkezetű, valamint azokkal egyértékű egyéb ekeket a következő hazai gépgyárak gyártanak:

E-magyar gazdasági gépgyár	Budapest
Mayer E. és fiai	Szombathelyen
Kühne Ede	Mosonyban
Schwamm Kristóf	Orsován
Rieger A.	Nagy-Szebenben
Pohl E. és fiai	Szombathelyen és
Weiser C.	Nagy-Kanizsán.

Míg ekekezeseket és szántóvasakat a következő hazai gyárakból lehet megszerezni:

A szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resiczai gyáráról;

a gróf Csáky-féle sorakfalvai gyártól;

a kabolya-polyánai állami gyártól és

a bikási gyártól.

Nagy-Enyeden, 1898. július hó 25-én.

Zeyk Dániel főispán,

az Alsófehér vármegyei gazdasági egyesület elnöke.

Válsághírek.

Budapest, 1898. július 25.

Az osztrák hivatott és hivatlan közvélemény gróf Thun osztrák miniszterelnök sikertelen fárodzásával szemben, melyeket rendezett viszonyok helyreállítására fordított, a megoldatlan kérdések labirintusából nem talált más kivezető utat, mint hogy magyarországi kormányválságot koholt, melylyel aztán az egész kiegyezési keveredés egyszerre közmegelegedésre megoldatnék. A válsághírek foglalkoztak báró Bánffy Dezső miniszterelnök személyével, foglalkoztak az egész kabinet állásával, melynek proskribált tagjait név szerint is megnevezik, és foglalkoztak magával a szabadelvű párttal, melyet a kabinetválság pártválságba sodorna.

E válsághírek, amennyiben a magyar kormányra és a magyar parlamentre vonatkoznak, mint a „P. Corr.” első forrásból értesül, üres koholmányoknál nem egyebek, melyeknek eredete és célzata már abból a körülményből is kiviláglik, hogy a nemzeti párt elnöke, Horánszky Nándor Budapestre érkezését a legközelebbi napokra bejelentik, de kiviláglik gróf Apponyi Albert véletlen történet Budapesten létének célzatos értékesítéséből is; arról ugyanis, hogy a nemes gróf véletlenül megfordult a magyar fővárosban, néhány lap már azt tudta jelenteni, hogy gróf Apponyi budapesti útját a válsággal hozzák összeköttetésbe.

Hogy az inszINUÁCIÓ mily gyorsan végez a legsúlyosabb fogalmakkal, kitetszik abból, hogy magyar kormányválságra nem létezik a legcsekélyebb ok, sőt ennek még látszata sem és hogy a züllött osztrák állapotokat az által aligha lehetne a helyes kerékvágásba zökkeníteni, ha a helyzetet Magyarországon erőszakosan megromtanák. Ezzel ugyan sem gróf Thunnak, sem az osztrák parlamentnek nem lenne szolgálat téve mert Magyarországon senki sem akad, aki kész lenne hazája nyugalmát és rendezett viszonyait az osztrák kormányzás szeszélyének, ügytelenségének, vagy akár az osztrák nemzetiségi és nyelvkérdésnek feláldozni.

Gróf Thunnak egyszerűen nem sikerült a közgazdasági kiegyezés elfogadását, vagy csak tárgyalását is biztosítani az osztrák parlamentben, míg Magyarországon megvan a készség a kiegyezés parlamenti tárgyalására s annak az érvényben álló törvények keretében való keresztülvitelére. Talán ez a mindenesetre loyális és államférfias magatartás adjon okot kabinetválságra? Ennyire már csak mégsem mennek az osztrák politikuskok esztelen aberrációi.

Mondják, hogy gróf Thun az osztrák alkotmány 14. §-a alapján akarja a kiegyezést oktrojálni és hogy báró Bánffy az így létrejött szerződést Magyarországon nem ratifikálhatja és nem is fogja. Nos hát egyelőre még szó sincs róla, hogy gróf Thun ehhez a kísérlethez folyamodnék, vagy hogy ő Felsőge megadta volna a szükséges felhatalmazást; mert ez a felhatalmazás és az osztrák kormányának reája alapított akciója csak akkor juthatna kivitelre, ha a szerződés elfogadása Magyarországon mostani szöszterinti szövegben biztosítva lenne, vagy is ha ez a szerződés Magyarországon le lenne tárgyalva és el lenne fogadva. Különbösen annak oktrojálása Ausztriában egyenlő lenne annak Magyarországon való oktrojálásával, mert egy betűt sem lehetne rajta változtatni s így a magyar parlamenti tárgyalások feleslegesek és neveltségesek lennének.

Végül pedig az Ausztriában való oktrojálás is feles-

leges, mert ezen az ultima ratio-n kívül van még elég menedék az osztrák kormány részére, anélkül, hogy az osztrák alkotmányt felfüggeszteni, vagy magyar viszonyokat megzavarni kelljen. Legfelsőbb udvari körökben nem is hajlandók a parlamenti kisebbségek üzelmeinek feláldozni a szilárdságot és feltétlen megbízhatóságot, mely a magyar viszonyokban egyre világosabban nyilvánul és egy agrém kedvéért megsemmisíteni az egyetlen szilárd pontot a monarchia tohuwobohujában, az egyetlen archimedesi pontot, amely megbízható támaszképpen szolgálhat. A monarchia másik államának nagy válságában Magyarországnak a kötelessége nehezebbik részét kell teljesítenie, és ez csak úgy sikerülhet neki, ha örendelkezési jogában nem támadják meg és nyugalmában nem háborgatják.

És ezért nem kellett a szándékosan terjesztett válsághírek a legcsekélyebb nyugtalanságot sem — írja végül a „P. Corr.” —; jámbor óhaját az az okos ember sem ül fel többé.

Amerikai csendélet.

Vármegyénk tudós ajspánja egyik, Amerikában tartózkodó madarász barátjától a napokban érdekes levelet kapott, melynek egyik részlete hűen eszteli, milyen némely helyeken Amerikában a közbiztonsági állapot.

Az illető Williams-Portban, Pensylvaniában lakik, onnét írta meg levelét Csató János alispánhoz, megköszönve az alispánnak a küldött madár-gyűjteményt; ír ottani időtöltéséről és e közben említi fel a következő élményét, melyet az alispán ur szíveségéből az alábbiakban közlünk.

És most, kedves barátom, egy történetet beszéllek el neked, mely érdeklődésedet bizonyára felkelti.

Talán már irtam neked, hogy lakóházunk és sörfőzdénk Williams-Porttól körülbelül két angol mértföldnyire fekszik. A lakóház és a főzde között 35 lépés a távolság. A főzde irodája, melyben tüzmentes szekrény van elhelyezve, ép szemben van lakosztályunkkal. Június 29-én — hétfőn — este e szekrény körülbelül 1000 drb tallért tartalmazott, mely összeg e napon folyt be. A pénzt idősebbik fiam azonban kedden délután máshová helyezte el, és ugyancsak egy másik befolyt kisebb összeg a szekrényből kivéve, más rendeltetésre fordított.

Kedden éjjel 2 és 3 óra között egy tompa durranás ébresztett fel alunkból; az irodában gyenge világot láttunk, majd zajt hallottunk. Azonnal átláttuk, hogy az irodában rablók vannak és tényleg ezek az iroda vasszekrényét nitroglycerinrel szétrobbantották.

Leányom a zajra az egyik ablakot nyitotta ki, mire az egyik rabló, ki a főzde egyik oszlopa mellett volt figyelőül felállítva, káromkodások között két lövést tett feléje. És képzeld csak, kedves barátom, minő állapotba jutottam én; van vagy 12 drb különféle jó fegyverem és az egész házban nem volt egyetlen egy töltött töltényem sem. Szerencsémre két fiannak jó revolvere van és ezekkel félelem nélkül lőttem a rablók felé. Mintegy 13 lövés esett mindkét részről; sebesülés, legalább részünkről, — há! Istennek — nem történt, mivel pedig igen sötét volt, csakis a lövés okozta világitás irányában lehetett löni.

Ifjabbik fiannak, kinek egy 16 cöllos nagy revolvere van és ebből golyókkal lőtt, sikerült az ablakból egyik lövést közvetlenül a két támadó rabló mellett felba lönie; a fűtülő golyó közelsége pedig, úgy látszik, nem tetszett, mert e lövés után fenyegetések között iramodtak el.

A sörfőzdében éjjelen át egy gépész van szolgálatban, hogy a gőz- és jég-gépeket működésben tartsa; ezt négy rabló támadta meg, kezeit hátra kötötték, s míg az egyik rabló őrizte, a többi három munkálkodott. Csakis 12 tallér volt a szétvetett szekrényben, de még ezt sem kapariuthatták meg, mert fiaink revolverlövésai elűldözték őket.

Én magam — kedves barátom — még ma is dühös vagyok, ha rá gondolok, hogy lehettem oly könnyelmű, hogy fegyver-töltényről nem gondoskodtam. Szívesen adtam volna egy marék ezüstöt is egyetlen egy postatöltényért, hogy avval legalább is az egyik rablót tehettem volna csúfá. Egyedüli elégtételünk, hogy a rablók fáradsága alig hozott be nekik 2 márká jutalmat.

A szekrény kétszáz tallért ért, de nem sajnálom, mert legalább bizonyítékul szolgál, hogy többé ne adjunk ki ennyit vagy még többet is ily hiábavalóságokra.

Július 3. és 4-ike közötti éjjelen magában Williams-Portban a város közepén lett hasonló módon egy pénzszekrény szétrobbantva, de mivel már mindenik üzletember óvatossá lett, ebben sem volt semmi pénz.

A rendőrség gy gyanus egyént kézzel kerített ugyan,

de mi kevés reményt fűzünk az eredményhez; mindenestre sokkal jobb lett volna egy golyó, vagy egy posta-töltény.

Tanügy.

Vége a tanévnek, hát garmadába gyűl meg asztalainkon a sok iskolai értesítő, amit az ország minden tájáról küldenek be hozzánk. S meg kell vallanunk, örömmest lapozgatunk bennük.

Szemelgetjük az adatokat, amelyek mind azt bizonyítják, hogy középiskolánk ifjusága derék nemzedék. Szívesen tanul, eléggé iparkodik, s ami fő: egyre magyarabbá lesz. Igaz ugyan, hogy kifogásaink vannak s azokat el is mondjuk majd esetről-esetre, de a tanév eredménye azért általánosságban kielégítő. A középiskolák egyre szaporodnak nem csak a fővárosban, de a vidéken is. Am ez a szaporodás még mindig lassu, aminek bizonyosságaképpen, kivált a fővárosban, óriási harcok folynak beiratás idején egy-egy helyért.

Ez persze nincs rendjén, de a dolgok során változtatni nem lehet, meg kell tehát várunk, míg a közoktatási költségvetésre nagyobb összeg jut majd. Persze addig is csapás, hogy kevés az iskola s a jelen bajaiért a jövőd reménye ugyan nem tulságosan vigasztaló valami. A középiskolák szaporítása okvetlenül szükséges. Az olyan érv, mint aminő a tanév elején beiratás-kor fel-felhangzik, hogy a középiskolába kívánczók számát meg kell tizedelni, mert visszás dolog az a nagy túdulás a középiskolákba, — az ilyen érv, enyhén szólva, a képzelhető legfélissteribb valami. Nemcsak azért, mert egyáltalán neveltséges olyat állítani, hogy a középiskolák proletárokat nevelnek, de azért is, mert ha jogosnak is fogadjuk el rémlátásukat, megmarad az a kérdés, hol szerezzék meg az ifju a szükséges általános műveltséget, ha nem a középiskolában? Szakiskolában talán, ahol erre — nem tagadjuk — szintén gondot fordítanak? De hiszen szakiskola az egész országban egy-néhány van csak. Azokba 3—400 léleknel több összevéve alig fér el.

A középiskolák egész szervezete különben talán már jövő esztendőre is alapos változásokon esik át. A közoktatási tanács új tanterve hihetőleg változtat majd a mai eléggé siralmas helyzeten, amikor megszámlálhatatlan sok tárgyra oktatják az ifjuságot, amely végre is zavaros fogalmat nyer csak mindenről. Az ilyen általános tudásban azután nincs köszönet.

Ami magukat az értesítőket illeti, amelyek valaha becses források voltak a magyar tanügy történetének, azoknak alakja alig változott. De ami változáson át esett, azt okos változásnak mondhatjuk. Az óriási terjedelmű, vaskos kötetekre menő monografiák kora, amelyeket jóformán csak a hiúság, meg a helyi ambíció daggasztott meg akkorára, örömszt konstatáljuk, mintha letűnt volna. Az igazgató urak szűkebben bannak a papirossal, meg a nyomdafestékekkel, és — mi vagyunk a megmondható — jól teszik. Elvégre az iskolaév története fontos, nem pedig az iskolaszék tagjainak bokros érdemei.

És tündeznek azután az értesítők elejéről az értesítőbe nem való disszertációk is, amiket se szüle, se gyermek nem olvas s ha becses munkát is, nem veszi észre senki, mert értesítő természetesen nem kerül mindenki kezébe. Ha a tisztelt tanár urak nagyon meg kívánnak egy kis nyomdafestéket, hát küldjék be értesítésüket valamelyik folyóiratnak. Há! Istennek, van olyan mai nap bőven. Az értesítőbe ellenben olyat irjanak csak, ami vagy a szülőket, vagy a gyermekeket érdekli. Okos paedagogiai maximumát a szülőknak, a tanév történetével kapcsolatos valamely eseménynek részletes ismertetését az ifjuságnak. Vagy ehhez hasonlót. Még az is elfogadható, ha az évközben elhangzott ünnepi beszédeket nyomtatják le az igazgatók, tanárok, noha legtöbb esetben ez is a személyes hiúságnak való füstölés csak. Egy-egy értesítőnek meg szerkesztése, megengedjük, nem kis munka, de legalább legyen meg az eredmény és a munka között az összehangzás. Ne lássék kicsinyesnek a nagy munka és fontoskodásnak az alaposság. Ezek után pedig rátérünk az értesítők egyenkint való ismertetésére.

A beküldött értesítők közül természetesen első sorban is azokkal foglalkozunk, melyek bennünket legközelebből érdekelnek. Jövő számuukban megkezdjük e tudósításokat a nagyenyedi leányiskola értesítőjével.

Vegyes hírek.

— **Hadjgyakorlatok.** A buzási királygyakorlatokra vonuló katonaság utirányának előleges betekintésére Bozicsevich Lajos vezérőrnagy dandárparancsnok e hó 25-én városunkban időzött, hol a város kül- és belterületét megzemlélve, tovább utazott Gyulafehérvárra.

— Jég megtartott irnok, alv oklevel ki

— Ho mászó 2 redgyako e hó 28- kezik.

— Ar nak a vá nines ki bona. Vá tetett tu

— Ad város ad hogy a f érvényes városi a hó 4-ig bátki A mint az

— A czimén a gazdaság kiadásba lom ier méltó fe nos kö kiállítás könyv bármely

— C jában n pánan érdemel első ran közönsé man n, rikan, M ember, mutatvá hason t is volt közönsé közökná közönsé

— D hallgató július h diák-mu Személy dístlen tel fog zóság e Béla, rend. b

— E kalmál figyelm hogy t adó, i befizet végreh

— F legjobb a „Ké lap, m egyköt Canaje gényét Mellék fejedel negyed kintve közölt részesi közül des k negyed galási küld u pesten ingyen

— G gedű- tartal Iván csárdé london hamis sőkné

— **Jegyzői vizsga.** A folyó hó 25-én és 26-án megtartott jegyzői vizsgálaton Hamp Géza jegyzői irnok, alvinczi lakos képesített és részére a jegyzői oklevél kiállított.

— **Honvédeink hazatérése.** A városunkban állomásozó 2-ik honvéd-zászlóalj a Kolozsváron tartott ezredgyakorlatok befejezte után Kolozsvárról Tordán át e hó 28-án állomási székelyre, Nagy-Enyedre érkeztek.

— **Aratás.** Az aratási munkálatok serényen folynak a vármegye legtöbb helyén. Bó termésre ugyan nincs kilátás, de ami van, az mind jó minőségű gabona. Vármegyénkben ez évben az árpa és zab termelése tulsúlyban, azonban a búza és rozs is.

— **Adóközhetségünk figyelme.** Nagy-Enyed város adóhivatala ezennel értesíti az adóközhetséget, hogy a felsőbb hatóságilag is jóváhagyott s 1898. évre érvényes III. oszt. kereseti adó kivétési lajstrom a városi adóhivatal helyiségeiben e hó 28-tól augusztus hó 4-ig közszemlére lesz kitéve, amely időben a lajstrom bárki által a hivatalos órák alatt betekinthező, valamint az esetleges észrevételek ugyanott megtehetőek.

— **A mezői gazdaságtan rövid foglalata** címén adta ki K. Vörös Sándor kir. tanácsos, gazdasági akadémiái igazgató harmadik bővített kiadásban szakszerű munkáját, mely a gazdasági irodalom terén kiváló fontosságú és első megjelenésével is méltó feltűnést keltett. A mű Kolozsvárt Stein János könyvkereskedésében jelent meg. A csinos kiállítású, finom papíron, új, szép nagy betűkkel szedett könyv ára 2 korona. Megrendelhető a kiadónál vagy bármely könyvkereskedésben.

— **Cirkus.** A Martini testvérek csinos hippodromjában naponta színterelő, nem mindennapi és pompásan keresztülvitt mutatványok nagyobb pártolást érdemelnek. Nem közönséges költénczások, hanem első rangú erőket és praecis mutatványokat élvezhet a közönség. Petri mint athleta, a sok oldalú Zimmerman, Ferry és Merry, valamint Haring a karikán, Marietta a sodronykötelen, Emil mint kigyóember, a kis Hermann mint test-egyensúlyozó, olyan mutatványokat produkálnak, melyek bármely első rangú hason társulatnál számot tennének. Kedden műbirkózás is volt Petri és két műkedvelő között, ami csak a közönségnek szerzett derűtséget, de a műkedvelő birkózóknak győzelmi babért nem. Ismételten felhívjuk a közönség figyelmét az érdekes mutatványokra.

— **Diák-mulatság.** Abrudbánya város középiskolájának hallgató ifjúsága az építendő „Menház” javára 1898. július hó 31-én az Erdős-fele kerthelyiségben zártkörű diák-mulatságot rendez. Belépti díj: Családjegy 2 kor. Személyjegy 1 kor. Kezdeté délután 5 órakor. Kedvőtlen idő esetén a mulatság a „Detonata” szálloda dísztermében fog megtartatni. Feltűzések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. A rendezőség élén állanak: Boer Béla, Gelei Kálmán, Ivánovics Béla, Képes Ferencz, Neumann Lajos, Roska Miklós rend. biz. tagok.

— **Figyelmeztetés.** A beállott aratási idény alkalmából Nagy-Enyed város házi pénztára ez uton is figyelmezteti a városi pénztárra tartozó egyéneket, hogy tartozásukat, u. m. házbér, földbér stb., valamint adó, illeték s egyéb kincstári tartozásokat sürgősen befizetel el ne mulasszák, mert a nem fizetők ellen a végrehajtás szigoruan be fog vezetetni.

— **A bohóc lelke.** Rudnyánszky Gyula, egyik legjobb nevű poetánk ily című regényét közli most a „Képes Családi Lapok” illusztrált szépirodalmi hetilap, mely ezen regényen kívül még Dárday Ernestsztina egykötetes regényét „Egy gyenge jellem”, valamint Canajótot herczegné „Melyik győz” című érdekes regényét is hozza K. Beritzky Irma mesteri fordításában. Melleklettül Palotai Csorba Ákos eredeti regénye „A fejedelemlő unokája” van csatolva. Aki tehát ezen évnyedre előfizet a Képes Családi Lapokra, az, eltekintve ettől a szellemi élvezettől, melyben e lapban közzét kisebb rajzok, költemények, elbeszélések stb. részesítik, nem csak négy regény birtokába jut, melyek közül az egyik külön is beköthető, de még azon rendes kedvezményben is részesül, hogy az 1 frt 50 kr negyedévi előfizetési díjért, ha ezzel még 20 kr csomagalási díjat is beklud, még egy ajándék regényt is küld neki a Képes Családi Lapok kiadóhivatala (Budapest V., Vadász-utca 14.). Mutatványszám kívánatra ingyen.

— **A „Zenélő Magyarország”** zongora- és hegedű-zeneműfolyóirat épp most megjelent XIV. füzeté tartalmazza a következő zenemű-ujdonságokat: I. Ivánfy Iván „Hadd szólják hát az a csöndes” című csárdását. II. Schärwenka Fülöp „Bagatelle” szalondarabját. III. Kisgeszényi Szabó István „A kis hamis” rezgő-polkáját. A minden zongorázó és hegedűsőknek kiváló fontossággal bíró olcsó zenemű-folyóirat

havonta kétszer megjelenő, mindenkor 10—10 oldal zenét tartalmazó füzetéi a legújabb és legjobb választékát hozzák a modern és időszert magyar dal, műdal, szalon-tánczene, kuplék s hegedűdarab-ujdonságoknak. Hat füzet egy negyedévből, 60 oldal zeneművel, melyre 1 frt az előfizetés. Előfizetheti a „Zenélő Magyarország”, Klökner Ede zeneműkiadóhivatalában Budapest, VI. Csengery-utca 62/a, honnan megismerésre mutatványszámot ingyen és bérmentve küldenek.

Mindenféle.

A bibornok ur lírája. Olasz lapok a milanoi bibornok-érsekről a következő humoros epizódot írják: A bibornok a forrongások lecsillapulása után bejárta az ország egyes részeit, hogy a nép lelkeben elsimítsa a viharos napok utolsó izgalmaikat is. Körutjában a Como tó környékének egy falujába is eljutott, ahol az utcán megállított egy csapat iskolásfiút.

— Kedves fiam, amelyiktek meg tudja mondani, ki az, akit e világon legjobban kell szeretnünk, az kap tőlem egy lírát.

A fiúk nem mertek kirukkolni a felelettel, végre, hogy nagyobb legyen bátorságuk, az egyik fiút külön megszólította a bibornok.

— Nos, fiacskám, kit szeretsz legjobban?

— Az apámat, felelt a fiú.

— Nagyon helyes! Az apádat nagyon kell szeretned, de van valaki, akit még jobban kell szeretned.

Erre aztán nekibátorodott egy másik fiú is és felelt:

— Az anyámat.

— Nagyon helyes, fiacskám, az anyádat mindenkéfélt kell szeretned. De azért van valaki, akit még az anyánál is jobban kell szeretnünk.

A fiúk törték a fejüket, de sehogy sem tudtak rájönni, hogy ki lehet az, akit az anyánál és apánál is jobban kell szeretni? A bibornok erre egy nagyobb fiút szólított meg, aki kissé oldal állott és várta, hogy őt is kérdezzék.

— Nos, hát te tudod-e, fiam? Nem akard a lírát megnyerni? Ki vele! Ki az, akit az anyánál és apánál is jobban kell szeretnünk?

A fiú babozott néhány másodperczig, aztán kivágta:

— A Jezus Krisztus!

— Kitűnő! Nagyszerű, kedves fiam! Itt van a líra, fogd és fordítsd jóra. Ki a tanítód?

— Signor Albramo Lewy.

— Hogyan? Egy zsidó? Hát téged hogy hívnak?

— Isacco Kohu.

A biboros ur csalódottan hagyta ott a gyermek-csoportot, a pályázat kitzését azonban nem ismételte meg.

Nyilttéri kedélyeskedés. Egy bácskai lap nyilttérében a következő sorok láttak napvilágot.

Nyilttér.

Vulgó: Zsarolási experimentálások. Alólirott kijelentem, a fővárosi s szabadkai lapokban közzét disqualifikált — pazarul sületlen közleményekre, miszerint méltóságom alóli ténynek tartom, nyomorodott szemtelen fizamodásaitak piacra hurcoló hazug cikkekkel szemben érdemlegesen polémiába bocsátkozni: mivel intelligenciámmal összeférhetlen mérközést „egybe hasonlíthatlan komolyságom ethicai józansága meg nem enged!”

A karaván halad . . .

Az oly silány heccz-lapokhoz — melyeknek morális bátorságuk a nyakakitekert kacsa hírekben Nevennek teljes megjelölésére, nem lehet szavam, amidőn honlok-egyeneust ellenkezőnek mocsok saturálta indiscreciójára vetemedvén, társadalmi utoni érintkezésre nem méltathatom bármely körülmények között sem, hanem számoljon be a sajtóbírótság kéréllhetlen osztó igazsága előtt.

Álljon intőpélda mementója képp a magyar eloquentia! Aki másnak vermet ás, maga esik bele.

Szabadka, 1898. július 19-én.

Gy. G. segéd gyógyszerész.

Csarnok.

A stréber.

Poéta volt a legjavából,
Versei gördülékények —
Metrum, cesura jól betartva,
Minden verse egy kész remek.
Tárczát is irt, ha kedve hozta,
Oh, nála ez már egyre ment; —
Universalis tehetség volt
A tisztelt jó ur, annyi szent.

Mint vezércikkíró — úgy mondták —

Oh, Barthánál is tán nagyobb,
Merész eszméit napról napra
Csak úgy habzsolta fel a mob.

Sőt olykor töle szaklapokban
Holmi „essay” is megjelent; —
Universalis tehetség volt
A tisztelt jó ur, annyi szent:

Hát még szellemus kritikái,
Ezekben volt csak nagy művész!
Lerántotta a sárgaföldig,
Amit csak leirt véges ész.
Halott ember lett abból bizton,
Akinek egyszer nekiment; —
Universalis tehetség volt
A tisztelt jó ur, annyi szent.

Irt szóval minden betűnemen,
Cursívban írta verseit —
Tolla alól egyformán ömlött
Cicero, garmond és petít.
Tisztelte ilykép munkatársul
Ujság őt már egy regiment; —
Universalis tehetség volt
A tisztelt jó ur, annyi szent

Am egyszer aztán rásütötték,
Hogy amit irt, az mind lopott,
S hogy más kezével verte mindig
Magának ő a nagy dobot,
Hogy eszmét, verset, — mindent, mindent
Merészen egyre-másra csent —
Universalis tehetség volt
A tisztelt jó ur, annyi szent.

Pakots József.

Közgazdaság.

A borok feltöltése különösen új boroknál igen lényeges dolog, melyre sok helyen még mindig nem fektetnek elég súlyt. Ha a hordókat hosszabb ideig nem töltik fel, a bor felett a hordóban üres tér támad, mely a levegő élyével van telve, minthogy ez azonban nem tiszta, hanem gombák spóráival van telve, a bor romlása kézen fekvő dolog. Nedves pinczékben a bor párolgása kisebb, azért itt havonként egyszer feltölteni elegendő, míg száraz pinczékben a bor sokkal gyorsabban párolg el, miért is hetenkint utatótöltés válik szükségessé. Ha ritkán töltögetjük borainkat, bizonyos idő alatt több bor párolg el, mintha időnkint feltöltöttük volna, mi abban leli magyarázatát, hogy a párolgási felület nap nap után nő. Üveg dugaszokat melegen ajánlhatunk, ha érdes oldalakkal bírnak. Ezeket nem kell kalapáccsal beleverni az akonába, mert saját súlyuknál fogva mindjobban beleslyednek és a levegőt elzárják, míg a fadugók erős kalapálásánál a seprő mindig fel lesz zavarva a hordó rázkódtatása által. Töltögetéshez használjunk lehetőleg ugyanolyan minőségű bort, csemegeboroknál különösen nem tanácsos gyengébb bort alkalmazni. Ha mulasztás következtében a bor felületén virág képződött, ugy ne éssünk azonnal ként az üres térben, hanem fujtatóval előbb friss levegőt hozunk bele s csak azután kénezzük meg. Egy ideig így marad a hordó, azután feltöltjük, ugy, hogy a borvirág lefolyik a borfölsőleggel. A hordó fenekére alkalmazott nyomással s a szájnnyílás körüli kalapácsolással a borvirág mind leválik és kifolyik. Végre alkalmas egy kis alkohollal a hordót feltölteni, mely a még meglévő csirákat megöli. Mint-hogy a borszesz könnyebb, mint a bor, ugy ezental is fenmarad s így új virágosodástól a hordót megóvja. A dugókat töltéskor mindig tisztára le kell törlni, mert a rajta levő bor könnyen ecetsavvá fejlődik, mely így a hordóba is átmegy, s már ezért is jobb az üveg dugó. Ha bármi oknál fogva a hordót nem vagyunk képesek feltölteni, ugy hetenkint kénezzük meg azt, vagy pedig hétről-hétre annyi tiszta kavicsot tölteni a hordóba, hogy ismét megteljen. Így járnak el ma is sok papi pinczében, ha az igen öreg bort nem akarják ujjal pótolni.

Az iszapos széna ártalmassága. Az iszapos széna igen káros a házi állatokra. Takarmányozásnál óvakodjunk, hogy a nagyon iszapos szénát ne adjuk az állatoknak. Hogy mennyire káros az iszapos széna az állatoknak, az az alábbi esethől tűnik ki. A mult nyáron megbetegedett egy igás ló s több ízben kölikába esett, míg végül bele is pusztult ezen bajba. A bonczolásnál kiderült, hogy a ló gyomra tetemesen ki volt tágulva, a rendes térfogat háromszorosára vagy négyszeresére tágult ki s a belsejében vagy 18 kiló homok volt felhalmozva. Ez mind az iszapos széna takarmányozása folytán gyűlt össze a ló gyomrában.

Az alma megránczosodása ellen. Ha az almát tulkorán leszedik a fáról, könnyen megránczosodik, vagy ha tulságos száraz levegőben eltartják, a nagy vízvesz-

teség folytán szintén megránczódik az alma. A ránczos almát esetleg meg lehet javítani, ha a szabadban a földre lehetőleg a hó alá tiszta homokba elássuk s egy ideig ott hagyjuk, mikor a ránczok eltűnnek s az alma bőre újból kisimul.

A nemezbetegség. A nemezbetegséget vagy szőszbetegséget (erinosis) gyakran össze szokták a peronoszporával téveszteni. A nemezbetegséget egy atka, a Phytos vitis, idézi elő. Itt a szőlőlevél alján kisebb-nagyobb mélyedéseket találunk, melyek akként keletkeztek, hogy az atka a levélzövetet petéi elrakása végett összeszurkálja, a mélyedésekben piszkos fehér nemezszerű anyag képződik a levélzövetből melyben a peték fészkelnek s melyet nem lehet egykönnyen eltávolítani. A mélyedéseknek megfelelőleg a levelek felső lapján puposodások láthatók. Míg ellenben a peronoszporát egy gomba idézi elő, tehát növényi parazita, a levelek alsó lapja úgy néz ki ezen betegségnél, mint ha czukorporral volna behintve, vagy dér csipete volna meg, mely bevonat könnyen letörölhető, a levél felső lapján előbb sárga, később barna foltok jelentkeznek. Később a levelek elszáradnak s lehullanak. Az erinosis által megtámadt levelek tovább folytatják életműködésüket s nagy károkat nem okoznak. Megszabadulni akként lehet tőle, ha a levelek leszedetnek és elégettetnek. A körtefának is van egy ilyenforma atkája, a Phytos Piri, mely leginkább, ha fiatal csemeték leveleit támadja meg s a főerezet mentén szintén apróbb mélyedéseket s ennek megfelelő puposodásokat idéz elő, miután rohamosan lép föl s csaknem valamennyi levelet inficziál, a csemetékét a növényt igen hátraveti. Védekezni ellene a levelek leszedése s elégetésével lehet, de kérdés, hogy az erős levelezés által nem ártunk-e többet a fának, mert a Phytos által megtámadt levelek, ha hiányosan is, de még is teljesítik az áthasonítás funkcióját.

Milyen burkolat legjobb a sertésóiban? A Deutsche Lanwirtschaftsgesellschaft kísérleteket tette az iránt, vajjon melyik burkolat tartja legmelegebben a disznó-ólat. Azt találták, hogy első sorban áll a fapadozat, mely czemembe van lefektetve, utána következik a téglaburkolat mészvokolattal, leghidegebb pedig a keményre égetett téglaczemenvokolattal. Mind annak dacára azonban nem ajánlatos a faburkolat a

sertésólak kipadozására, mert ha egyszer kiűt egy ragály a sertések között, annak a csirái még a legnagyobb fertőtlenítés dacára is benne maradnak a padozatban s onnan soha el nem távolíthatók teljesen s így a ragályozás veszélye mindig megvan. Legjobb burkoló anyag volna a kemény téglaczem, de ez felette hideg; azért, hogy ezt a tulajdonságát ellensúlyozzuk, azt ajánlják, hogy a sertésókatreczekbe mozgatható deszka-ágyást tegyünk (deszkapricseket), melyek olcsón kiállíthatók. Ezeknek előnye, hogy melegen tartják az ólat s ragályozás esetén elégethetők és újjakkal potolhatók. Ezeket a deszka-ágyásokon almozunk s a sertések ezeken készítik el az éjjeli nyugvóhelyüket, azt tisztán tartják, míg a meztelen téglaburkolaton lerakják az ürüleküket. Fertőtlenítés céljából nem kellene a sertésólt fából építeni, hanem a falakat czememből kellene készíteni, az etető vályukat égetett agyagból és az ajtókat és rostélyokat vasból kellene készíteni.

Menyasszonyruha-selyem

65 krtól 14 frt 65 krig méterenkint, — valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint — a legdivatosabb szövés, szín- és mintázatban. Privát fogyasztóknak postabér- és vámentesen, valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig posta fordultával küldenek: HENNEBERG G. selyemgyáral (ca. és kir. udvari szállító) ZÜRICHBEN. Magyar levelezés. Svájcba kétszefes levélbélyeg ragasztandó. (6)

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó: HENNEBERG G. Selyemgyár

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Szivattyukat

házi, ipari, mezőgazdasági, építkezési és egyéb nyilvános célokra kéz-, járgány- és erőhajtásra.

Tűzfecskendőket

városi, községi, gazdasági és gyári tűzoltóságoknak,

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büzmentesen működő pöczegödör-tisztító készülékeket, utcai öntöző kocsikat, sárkaparókat

— készít és ajánl a —

Budapesti Szivattyu- és Gépgyár

Részvénytársaság (ezelőtt WALSER FERENCZ)

Budapest, VI., Külső Váci-ut 45.

1378 31-40

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.

Könyvnyomda.

Könyvkötészet.

A NAGYENYEDI

KÖNYVNYOMDA ÉS PAPIRÁRUGYÁR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

könyvnyomdaja rendkívül gazdag és modern felszerelésénél fogva képes minden hasonló vállalatnál versenyezni úgy a munkák olcsó árai, mint azok izléses kiállítása tekintetében.

A főtéren levő üzleti irodájában iskolás gyermekek részére mindennemű iskolai szerek, papír, tinta, tintatartók, tollak, tollayekek, írónok, palatáblák, palavesszők, vonalzó, rajzeszközök, festékek, esetek, rajztáblák, rajztömbök, törlogumik, szivacsok, könyvtáskák stb. stb. kisinyben és jutányos árak mellett szerezhetők be.

Megrendelések bárhol megjelenő könyvekre, hírlapokra és folyóiratokra elfogadtatnak s pontosan teljesítetnek.

Elvállal mindennemű könyvkötői munkát is, s ezeket gyorsan, olcsó árban és pontos kivitelben szállítja.

A „Közérdek“

a megye egyetlen politikai lapja. Egyike a vidék legelterjedtebb lapjainak, s mint ilyen, hirdetések közlésére kiválóan alkalmas.

Aki tehát olcsón és biztos sikerrel akar hirdetni, forduljon bizalommal lapunk kiadóhivatalához.

Megrendelések elfogadtatnak az üzleti irodában: Főtér 38. sz. a.
(Leányiskola épülete.)

Nyomatványraktár.

Irószer-kereskedés.

Előfizetés

belyben hához
postán
Egész évre
Fél évre
Negyedévre

Hirdetés

centiméter
dők és gyárosok
ben

Bélyegdíj

Nyilt tér

(L. I.) Az
hogy iparos
dolog. Uj g
lyéig át le
amely ebbe
és ambició
mindenk
képzets
hanem a n
sebb elmé
licenziá
melyben a
a műveltség
nem igyeksz
lenn a sikol
Uj generác
és gyakorla
van, legjobb
ket nemzet
juk, hogy
Könnyen k
a hasonlósá
követendő i

A franczi
játék is re
ténik. Az
selő, aki eg
az iskolából
rül ki az
száz tanuló
lyákra jőfor
rül egyetlen
gulását; s
az állami
hordanak
megteremté
kenyeret, va
juttathat.
kapcsolatba
zofiai képzé
ságot s be

A hideg
kocsi függ
oszt július
engedhetet
tem azt a
san szép v